

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Utrum detur à parte rei Natura communis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

statu, non verè & simpliciter, quia hoc est impossibile: sed per operationem intellectus illam denudantis differentiâ contractivâ sive specificâ, sive individuali, sive modis intrinsecis, item unitate numerali, accidentibus separabilibus, & determinatione ad unum; In secundo autem signo acquirit per operationem intellectus aliqua prædicata quæ nunquam antea habuit: verbi gratiâ esse abstractum, esse proximè prædicabile de pluribus, item communitatem aliquam positivam & alia hujusmodi. His prænotatis ad primam partem tituli, secunda namq; sufficienter jam resoluta est per dicta.

III.
Describitur
universale
Metaphysicum.

DICO I. *Universale Metaphysicum bene describitur quòd sit aliquid unum natum aptum esse in multis.* Hæc est communis. Eam tenet etiam D. Augustinus dum dicit cap. 7. *Cathec. nomina communia (id est universalia) ea esse quæ de subiecto significantur id est quæ subiectis partibus in sunt & sic de illis prædicantur, & ne suspiceris illum sententiæ nominalium favere, quasi sola nomina sint universalia, non verò res ita cap. 9. cit. audias eum loquentem & se explicantem: Manifestum est autem ea quæ de subiecto significantur & nomen & rationem nominis habere communem, ut homo & subiecto aliquo significatur hominem, sed non solum nomen, verum etiam rationem eandem in subiecto invenies, in eo quod de subiecto significatur poteris invenire.* Est etiam Aristotelis 7. Met. r. 45. dum inquit: *Hoc enim dicitur universale quod in pluribus natura aptum est esse.* ubi hæc non expressè ponat illam particulam unum, tamen sufficienter subintellexit per illam particulam hoc, nam omne hoc demonstrat aliquam unitatem. Explicatur itaq; Conclusio per omnes ejus partes, quæ explicatio erit ipsa probatio, quoniam cæteroquin jam convenit omni & soli universali Metaphysico. Dicitur *aliquid unum*, per quod intelligitur aliquid reale positivum, unde excluduntur à ratione universalis hic negationes, privationes, & entia rationis, esto enim possit dari aliqua una ratio univoca negationibus & privationibus, tamen de solo universali positivo hic agitur quia illud solum est, quod spectat per se ad cognitionem prædicamentorum, Per unum etiam intelligitur unum per se, & non unum per accidens: quia Philosophis non placuit hic agere de uno per accidens sed de uno per se, quia hoc solum unum ponitur in prædicamento, hinc de illis in tantum agunt, in quantum ad cognitionem prædicamentorum inserviunt. Notandum tamen illud universale quod dicitur unum non debere esse quid completum, sed incompletum nam universale ut sic continet sub se sua inferiora, videlicet quinq; species de quibus prædicatur verè quòd sit universale, certum autem est ex illis differentiam & proprium non esse quid completum, ergò universale hic definitum non debet esse quid completum. Dicitur *aptum in esse multis*, quod videlicet universale tale esse debeat, ut esto de facto non sit, possit tamen esse in multis cum sui multiplicatione, atq; divisione, sicut de facto natura humana est in Petro & Paulo, ut Petrus & Paulus possit dici duo homines. Hinc à ratione universalis excluduntur omnia individua, quæ esto possint

esse in pluribus locis, quia hoc tamen non fit cum sui multiplicatione, universalia non dicuntur. Item excluditur essentia divina quæ licet sit in pluribus personis quia tamen est sine sui multiplicatione, universalis dici non potest, sed non excluditur à ratione universalis natura solis, natura lunæ, &c. quæ esto non sit nisi unica quia tamen plures possibiles sunt ideo natura solis & lunæ verè naturæ universales dici possunt.

DICO 2. *Universale Logicum est unum aptum natum prædicari de multis.* Hæc conclusio sequitur ex priori & quemadmodum superius singulari fuere oppositæ partes, ita pariter istæ exponi debent, Est tamen *Divi Aug. supra, Aristotelis 1. Perich. cap. 5.* ubi ait: *Dico autem universale quod in pluribus prædicari natum est ut homo quiddam universale est: similia habet lib. 1. post. cap. 10. & 15.* Nec hæc Conclusio ulterioribus eget probationibus. Attamen pro Complemento quætionis.

IV.
Describitur
universale
Logicum.

Quæres An unitas & aptitudo quæ ponuntur in definitione data universalium, sit de essentia? R. universale esse nomen concretum, pro materiali dicens ipsam naturam quæ talis dicitur, verbi gratiâ naturam hominis, vel naturam animalis, pro formali verò universalitatem, seu formam à qua dicitur universalis, itaq; si fermo est de universali materialiter hoc est de illa natura quæ dicitur universalis, certum est, nec unitatem nec aptitudinem esse de ejus essentia, sed ad summum proprietatem; si verò fermo sit de universali formaliter, quandoquidem ut sic nihil aliud dicit ac ipsam unitatem & aptitudinem, non debet dubitari quin illa sint de essentia ejus, sicut albedo est de essentia albi materialiter, nec de hoc alia est quæstio, quam de nomine

V.
quomodo
unitas &
aptitudo sit
de essentia
universalis.

QUÆSTIO II.

Utrum detur à parte rei natura communis?

Errorem Heraclii Ephesii, Cratyli, & Ambiestinis, ac totius Epicuræorum gregis nullam admittentem scientiam propter rerum mutabilitatem & fluxibilitatem, resuscitavit novissimis temporibus Guilielmus Occham Scoti quondam discipulus, qui nullam scientiam dari affirmare & asserere non audens, eam de solis nominibus haberi propugnavit: tantoq; studio in ea defendenda incubuit, ut venerabilis inceptor sit appellatus, quæ materia quoq; causa fuit & origo quod Illi, qui asserant omnem scientiam de solis nominibus haberi, Nominales sint appellati, sicut e contra qui defendunt dari naturas communes veras & reales quæ non sunt nudæ voces & conceptus, nomen adepti sunt, ut vocentur Reales, ut proinde in tota Schola Realium, scilicet Divi Thomæ & Doctoris subtilis pro certissimo defendatur, dari naturas tales quæ citra fictionem dicantur communes, quamvis non nihilum postea tam in assignanda unitate, communitate & aptitudine inter sese differant, de quibus singulis singulas instituat per decur.

I.
Occham refer
scitavit
sententiam
realem
quæ non
nisi de nomi
nibus dicitur.

decursum quæstiones; hinc tamen id examino tantum, ut aliud nihil sim resoluturus nisi contra Nominales præcisè, non curando de modo quo admitti debeant quomodo singularibus insint, vel ab hisdem distinguantur, qualis sit unitas & communitas & plura alia quæ occurrunt, unde ad quæstionem resolutivè,

II. **DICO** Dantur universales, seu communes nature, adeoq; universalis in essendo quæ non sunt nuda quedam voces, aut conceptus, sed reales quedam nature in ipsis rebus existentes. Ita utraq; Schola Realium Scoti. 2. d. 3. q. 1. D. Thomæ cum omnibus suis. Probatur Conclusio I. Autoritate sanctorum Patrum D. Augustini lib. 14. Trinit. cap. 6. ubi universale vocat nomen multarum rerum & cap. 11. Catheg. dicit: Cum Leonem vel taurum dixit, omnes qui ubiq; sunt sub uno nomine nature succedunt & cap. 2. Res plures commune nomen accipiunt. & alibi sæpe similia habet D. Bernardi qui plurimum commendat scientias imò sermone primo de Ephiania divini, refutat illud Platonicum quasi animæ vel substantiæ & nature: antea extitissent quæ postea corporibus infusæ reminiscerentur ibi perceptorum non verò quòd novi aliquid discant, Adde quòd de consulatione lib. 2. cap. 4. definit hominem quòd sit animal rationale, ubi non definit Petrum vel Paulum sed aliquam naturam talem cui primò competunt hæc prædicata animal rationale, & postmodum primò Petro, Paulo, vel Eugenio. Divum Anselmum hic addo, qui in sua Dialectica dicit: *Cautissimè ad sacre pagine quæstiones accedam & sunt monendi utiq; nostro tempore Dialectici (imò Dialecticæ hæretici) qui quidem non nisi flatum vocis putant esse universales substantias: ergò universalis in essendo non sunt voces, sed erunt quedam nature communes.* Probatur Conclusio secundò Autoritate Aristotelis 4. Met. 22. ubi carpit eos Philosophos qui tantum singularia agnoscebant in rerum natura. & 2. Met. 15. *Rationem animalis communem eandem esse in omnibus speciebus & 7. Met. docet definitionem non esse singularium sed universalium quòd etiam de scientia dixerat 1. Post. 5. &c. alibi ex professo contra Platonem disputat non negando dari naturam communem sed impugnando eam non dari prout Plato docebat scilicet extra singularia subsistentem.*

III. **Probatur Conclusio Ratione I.**
 Hæc vox homo non immediatè significat mihi Petrum, Paulum, & Joannem, neq; hæc vox animal immediatè significat hominem, & Leonem, sed aliquam naturam, secundum quam illa inferiora conveniunt, ergò præter voces & conceptus admittendæ sunt nature communes in rebus existentes: probatur ant. Quia tam per voces quàm per conceptus significantur immediatè res secundum rationem illam secundum quam concipiuntur, sed non concipiuntur secundum rationem singularium, sed secundum rationem communem, ergò per tales voces aut conceptus non significantur immediatè singularia, sed aliqua ratio aut natura communis: ma. patet probatur mi. Quia singularia ex vi talis conceptus universalis conveniunt sed si conciperentur immediatè, singularia, non con-

F. Amandi Hermann Logica.

venirent, quia singularitates sunt rationes potius disconveniendi, ergò.

DICES Voces & conceptus immediatè significant omnia singularia in confuso, & absq; ulla distinctione, sed R. contra hanc communem solutionem Nominalium, si ex vi conceptus vel vocis universalis illa plura confusè significantur, seu prout confunduntur in unum, quæro: quæ est illa ratio communis in qua confunduntur & communicare dicuntur? sanè non ipsa singularia, ergò debet esse aliqua natura communis quæ sit immediatum significatum vocis universalis, & immediatum objectum illius actus confusivi plurium in unum. Contra secundò si voces immediatè significarent totam collectionem singularium in confuso, sequeretur, quòd tota collectio possit de illo prædicari de quo enuntiat, verbi gratià vox homo, de Petro, cum dicitur Petrus est homo, sed ista collectio non potest prædicari de Petro, ergò non significat immediatè illam collectionem: probatur minor quia alias de Petro possit dici quòd esset Paulus, Joannes, Jacobus, &c. sic de ceteris omnibus, quia omnes alii in tota collectione comprehenduntur.

Instabis Idem argumentum currit contra illos qui objectivè unam naturam communem præscindunt, quia in illorum sententia universale quoq; continet plures rationes abstractas inter se distinctas, quarum collectio de nullo inferiori prædicari potest, ergò R. negando ant. quòd scilicet apud objectivè præscindentes universale contineat plures rationes distinctas, quia in nostra sententia universale continet in unam rationem abstractam, quæ de omnibus & singulis inferioribus, & importat immediatum significatum universalis vocis, ut animal naturam communem animalis, homo naturam communem hominis ut infra magis videbimus. Sed

Replicabis Natura nullo modo de quolibet individuo prædicari potest, quia illa natura esset omnium hominum, sed natura omnium de quolibet individuo prædicari potest, quòd probatur: Quia si natura omnium de quolibet individuo prædicari posset verbi gratià de Petro, sequeretur quòd Petrus haberet naturas omnium hominum, quòd tamen falsum est, quia Petrus habet naturam distinctam ab omnibus reliquis hominibus. R. negando primum ant. cujus probationem statim per modum rationis adnexam distinguo. Natura illa esset natura omnium hominum per existentiam nego, per indifferentiam concedo, cujus probationem similiter distinguo: sequeretur quòd Petrus haberet naturam omnium hominum per inexistentiam nego per indifferentiam concedo sequelam; Itaque Natura etiam contracta retinet quandam indifferentiam negativam, ut possit esse in alio individuo, quia non nisi extrinsecè est singularizata.

Probatur Conclusio Ratione 2.
 Universale prædicatur de singulari inferioribus, sed si non importat unam naturam, sed immediatè collectionem & aggregationem omnium individuorum, non poterit de singulis prædicari: ergò universale non dicitur immediatè

IV.

V.

V.

VI.

Probatur Conclusio 2.

O 2 colle-

collectionem omnium individuorum, sed unam naturam communem; probatur minor quia tota collectio, in qua nominales statuunt universalitatem, exprimitur per hoc complexum *Omnis homo*: sed hoc complexum non potest de Petro prædicari, quia falsum est, quod Petrus sit omnis homo, ergo. Nec negare possunt quòd tota illa collectio verbi gratia omnium hominum bene explicetur per hoc complexum, quia secundum ipsos universale non importat unam naturam communem, sed totam collectionem, sed talis collectio bene explicatur per hoc complexum *omnis homo*. Quæ probatio adhuc confirmatur. Quia universale non solum ad singula inferiora superius esse debet, sed & de singulis prædicari, sed etiam de omnibus individuis collectivè sumptis: sed hoc fieri non posset si universale non esset aliud quàm omnia inferiora collectivè sumpta, quia tunc sensus istius propositionis *Omnes homines, sunt homo*; esset hic: *omnes homines, sunt omnes homines*.

VII. **Probatur Conclusio 3.** Juxta Philosophum universale debet esse in singularibus, sed vox homo, nec conceptus hominis est in singularibus, ergo nec voces nec conceptus formales vocum erunt universalia; major est certa, quia universale est de essentia singularis, minor probatur, nam vox homo dum profertur non est in singularibus verbi gratia Petro, Paulo, Joanne, &c. sed dum profertur, volat per ætrem sive in se sive in sua specie, de quo modo non curo, donec corrumpatur, nec etiam conceptus formalis hujus vocis *homo* est in singularibus, nam conceptus formalis est effectus intellectus, intellectus autem agit immineret & in se suos recipit effectus, ergo nec voces, nec conceptus possunt esse universalia. Contra Conclusionem.

VIII. **Opponitur I. Autoritas Aristotelis** pluribus in locis nam in *Categ. cap. de Substantia*, ait, *substantias secundas significare quale quid, quod consistit nominibus communibus non autem rebus convenire. 2. Post. cap. 18. & 19. dicit universale nihil esse præter singulare. Item 7. Met. t. 45. quærens an universale sit substantia concludit: impossibile est esse substantiam esse quodcumque eorum quæ universaliter dicuntur & 10. Met. t. 6. ait, si autem nihil universalium possibile est substantiam esse nec hoc ipsum ut unum quid præter multa, substantiam esse possibile est (commune namque) sed ut prædicatio solum, ergo sentit Aristoteles universalia non esse res, sed solas prædicationes & voces. Verumtamen. ad 1. auth. 13. Aristotelem ibi figurativè loqui accipiens nomina rerum, pro nominibus nominum: qui loquendi modus est Aristoteli frequens: nam eodem modo loquitur 4. Polit. cap. 2. ubi dicit quod de optimo statu Reipublice differere, non sit aliud quam de his nominibus disputare, Regnum, Aristocratia, Respublica. In secundo & tertio loco agit Aristoteles contra Platonem ponentem universales naturas extra singularia existentes, unde in secundo loco dicit, universale nihil esse præter singulare, id est quod non sit existens nisi in singulari, & in tertio inquit impossibile est dari talem substantiam, seu talia universalia per se existentia*

prout etiam in questione sequenti probabo. In quarto loco videtur quidem magis favere Nominalibus, revera tamen non favet, nisi sibi contradixisse Aristotelem dicamus, qui alibi substantias secundas genera & species appellavit, & dari naturas communes clarè superius asseruit, unde dico, quòd in illo loco fuerit locutus de universalibus formaliter sumptis, id est sub præcisa ratione universalitatis, & sub tali denominatione verum est quod universalia non sint nisi in intellectu & tunc non est nisi prædicatio.

Arguitur 2. Ex Ratione. IX.

Repugnat naturam existere extra singularia, ergo natura communis aut erit quid fictum tantum, aut erunt solum voces & conceptus, antepatet, quia quidquid existit aut est Deus, aut quid aliud à Deo; sed illa natura non sunt Deus, ergo quid aliud à Deo, ergo debent accipere esse ab alio, sed quidquid accipit esse ab alio est singulare: nam secundum communem Philosophorum sententiam cum Aristotele. 1. Met. 1. actio terminatur ad suppositum id est ad singulare. Sed 13. concedendo non dari aliquam naturam communem extra singularia existentem, nec hoc assero: sed nego inde securum, naturam communem, seu universalem futuram quid fictum, vel voces, quia verè datur illa natura quæ universalitatem fundare potest veluti substratum, quæq; habeat communitatem negativam, & indifferentiam quantum de se ut potuisset esse in hoc vel illo supposito, Et concedo probationem, usq; ad subsumptum, quod distingo: quidquid accipit esse ab alio est singulare, si accipit esse ratione sui, & in recto concedo subsumptum; si non ratione sui, sed ratione alterius & in obliquo accipiat esse nego subsumptum. Natura itaq; humana quando producit verbi gratia non ratione sui & in recto producit, sed ratione alterius & in obliquo scilicet ratione Petri & Pauli adeoq; Petrus Paulus in recto producantur & ratione sui.

Instatur Quidquid est in singulari est singulare verbi gratia quidquid est in Petro est ita determinatum ad Petrum, ut nequeat esse in Paulo nec in ullo alio individuo, sed natura quæcumq; est in singulari, ergo non erit universalis & communis, quia hoc, id est universale debet esse indeterminatum, ut possit esse in Petro, vel Paulo ac aliis individuis. Sed 13. distinguendo ma. Quidquid est in singulari est singulare per se & ab intrinseco nego ma. per accidens & ab intrinseco concedo ma. & dist. similiter minori nego consequentiam, Potest itaq; dupliciter aliquid dici singulare, per se, & ab intrinseco: & per accidens & ab extrinseco seu denominative; Primum est quando ipsum principium individuationis vel ipsam singularitatem includit aliquid in conceptu suo formali, sic Petrus Paulus sunt singularia per se & ab intrinseco; Per accidens & ab extrinseco dicitur aliquid singulare, quando non sic includit singularitatem, habet tamen illam tanquam quid posterius naturam sibi identificatam sic natura humana quæ est in Petro dicitur singularis per accidens, quatenus habet Perreitatatem sibi identificatam, determinantem eam ad hoc unum numero.

Urgetur

Urgetur. Undecunq; ista singularitas provenit, sive per se, sive per accidens, jam impedit universalitatem naturæ communis: ergo nulla solutio, probatur ant. uni eisdemq; realiter identificato non potest convenire universalitas & singularitas simul, sed tunc natura & individuatio unum eisdemq; sunt realiter identificatum, ergo non potest ei competere universalitas, cum singulari sit realiter identificata, patet major, quia universalitas dicitur communicabilitatem, singularitas dicitur non communicabilitatem & repugnantiam ad communicandum multis. R. negando ant. Quia extrinseca determinatio cum indeterminatione negativa ab intrinseco, non repugnant simul; unde eius probationis majorem distinguo: Uni eisdemq; realiter identificato non potest convenire universalitas & singularitas respectu ejusdem & eodem modo concedo ma. respectu diversorum, diversoq; modo nego ma. & concessa mi. nego consequentiam, Itaq; natura in individuo existens dicitur universalis formaliter per intellectum, fundamentaliter ex se; singulariter per hæcceitatem, communis & indeterminationem intrinsecè, particularis & determinatam extrinsecè. Et si quis adhuc replicare vellet quod natura abstracta & præcisa ab inferioribus non habet esse à parte rei, sed tantum per intellectum, atq; adeo cum non habeat communiter nisi beneficio intellectus, de se non erit communis; tunc negandum est ant. quia vel natura abstrahitur ab hæcceitatibus secundum se, seu in quantum scilicet ipsa nunquam essentialiter & intrinsecè involvit hæcceitatem, vel quatenus naturam in se cognoscit non cognoscendo hæcceitatem, prima abstractio quidem non tollit conjunctionem naturæ cum hæcceitate, imò semper manet etiam si natura conjuncta sit cum illa; quia aliud non importat, quam naturam non habere hæcceitatem, cum quo non repugnat, quia habeat illam ab alio; Imò nec altera abstractio quæ fit per intellectum tollit realiter conjunctionem realem naturæ cum hæcceitatibus, quia hic abstrahendi modus solum importat, quod intellectus actu suo naturam attingat, non attingendo singularitates, & secunda hæc abstractio originem ducit à prima, quia enim natura in se non includit singularitatem à parte rei, ideo reperto in re hoc fundamentum naturam concipit non concepta singularitate. Plures aliqui adhuc aliquas congrunt objectiones: ut quod non possit res esse unum & multa: quod nihil sit realiter in Paulo quod sit in Petro: adeoq; conceptus communis objectivus abstrahi non poterit, & plures similes quæ tamen vel ex dictis solvi possunt, vel non sunt magni momenti; quando ergo dicunt aliqui nihil posse esse unum & multum intelligendum est de eadem unitate & eadem multitudine, id est quod nil possit esse unum & multum numeraliter, bene tamen potest aliquid esse unum unitate specifica cum multitudine numerali, & unitatem genericam cum multitudine specifica. Ad secundam dico quod licet nihil sit realiter in Petro, quod est in Paulo, aliquid tamen habet Petrus quod est indifferens ut identificetur cum Paulo, ratione cuius indif-

ferentia: ut cum illo identificetur habet ut possit de illo prædicari.

QUÆSTIO III.

An natura communis existat extra singularia & qualiter:

Constituto universali in communi,

seu demonstrato quod præter singularia datur aliqua natura communis: nunc ad particularia examinanda accedo, nam in superiori quaestione præcidi à modo quomodo hæc natura communis detur, quod proinde in hac & sequentibus examinabo quaestionibus: & in primis occurrit solemnissima sententia, quam Aristoteles Platoni attribuit, qui dicit quod naturæ communes substantiarum præsertim specificæ existant per se separate à singularibus, quæ sint universales, quarum participatione singularia esse accipiunt tanquam à veris principiis, verbi gratiâ Plato ponit unum hominem existere & idem dicendum de aliis naturis specificis verbi gratiâ hominem ut sic, bovem ut sic, equum ut sic in quodam amoenissimo loco, ubicunq; demum locus ille sit spatiantes; qui tamen homo ut sic, bos ut sic, &c. habeat veram entitatem positivam separatam à singularibus quæ tamen est de essentia omnium singularium, quæ sententia in quantum Platoni affingitur non verò in se præcisè considerata, nam sic est stolidissima, gravissimos pro & contra habet Authores, nam multi Sancti Patres post & ante Doctorem, inter quos est præcipuus Divus Augustinus quem etiam Scotus 1. d. 35. q. unica. §. Ad ista pro se citat, Justinus Martyr, D. Thomas, Durandus & plures dicunt Platonem nequaquam possuisse illas tales naturas quæ in Scholis Idææ Platonice vocantur, à singularibus separatas: sed per Ideas aliud non intellexisse, nisi exemplaria & Ideas in mente divina existentes, secundum quas omnia quæ producuntur ad extra, fiunt, unde dicit Divus Augustinus lib. 83. q. 46. *In divina mente sunt omnium rerum creandarum creaturarumve rationes, neq; in divina mente quidquam nisi æternum, atq; incommutabile potest esse: atq; has rerum rationes principales appellat Ideas Plato, quarum participatione fit, ut quidquid est, sit, quomodo est.* Et similia plura habet hic & alibi pro defensione Platonis. Econtrà verò Divus Bernardus & plures alii tum Patres, tum Scholastici inclinare videntur, quod Plato tales naturas separatas & distinctas admiserit, nam D. Bernardus *serm. 1. de Epiph. Domini dicit, Neq; dico illud Platonium, &c.* quia si Plato non aliud statuisset, quam æternas rationes in mente divina, secundum quas cuncta creata formantur: sanè sanctus & mellissus Doctor dicere posset, ergo quandoquidem asserit se non dicere illud Platonium, signum est, eum velle declarare quod Plato non rationes æternas in mente divina intellexerit, sed ipsas naturas per se existentes, secundum quas omnes aliæ ad extra producuntur & efformantur, sit tamen hæc sententia cuiuscunq; velit, nam etiam difficile est summum Aristotelem Præceptorum suo hanc in ussisse calumniam, asserere, vel existimare, quasi mentem tantus discipulus, tantiq; ingenii & tanto tempore cum eo conversatus Platonis non percepisset,

I.

Opinio Platonis.

D. Augustinus constat excusare Platonem.